40ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2097 — ՀԱՄԻՔ 19 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1919 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ՏՆՕՐԻՆ - ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
Հ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՏԱՐԵԱՆ 500 ՂՐՇ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 250 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ 150 »

Բաժանորդագրութիւնը կ'սկսի ամեն ամսոյ 1 ին և 15 ին

100 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՄԱՄՈՒԼ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ - Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Fondateur
M. Mamourian

Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN

"ARÉVÉLIAN MAMOUL,,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

100 ՓԱՐԱ

ՄԻԹՏ ՆՈՅՆ

Երեւանի մէջ գումարուած Հ. Ց. Դաշնակցութեան Թ. ընդհանուր ժողովոյ մանրամասնութիւնները կ'հրատարակէ Գալոյ Նոյն կուսակցութեան օրգանը։

Արդէն իսկ ուշ մնացած ժողով մըն է որ կ'գումարուի և անշուշտ սրտաճմլիր քաւարիւած է և արդարեւ։ Մենք չենք հետաքրքրուիր անոնց տուած կամ տալիք որոշումներով, սակայն երբ այդ ժողովի բացման առթիւ լոսուած ճառերն կ'հրատարակուին, ամեն ընթերցող պարտականութիւնն է իր տպաւորութիւնները անոնցմէ և հրապարակագրի վրայ կ'ծանրանայ ուրիշ պարտականութիւն մըն ալ՝ իր կրած ապաւորութիւնները հրապարակելը։ Ցաւալով որ թերեւս իր արհնակից այդ դաշնակցականները Երեւանի հանրապետութեան նախագահ Գ. Խատիսեանէ սկսեալ անոնցմէ ուզեն օգտուիլ։

Մենք կ'տառապորդունք սա տեսակէտներէն, թէ՝ այդ ընդհանուր ժողովի պատգամաւորներն, դաշնակցական ըլլալէ առաջ հայեր են և մենք այդ հայերուն կ'ուզենք մեր խօսքերն։ Անշուշտ չենք կրնար բանադատել որ անոնք ընդունին մեր դիտողութիւններն, արժէհան վարդուց ծանօթ ենք անոնց անվերապելութեան, բայց պէտք կ'ուզենք անոնց զգացնել թէ՝ այդ ճառախօսութիւնները այնքան լաւ ապատրաստութիւն մը չեն կարող կոչուիլ առհասարակ հայ ժողովուրդի բանիերուն գտնակարգին վրայ։

Մէյ նոյնն է, մեւնոյն յանկերգը։

Այս յանկերգը պղտոռեր եղաւ իրեն և հայ ժողովուրդին օտ. տահմանագրութիւնէն յետոյ, սակայն գոնէ վերջապէս ըլլալով հանդերձ՝ չէջահայեացութեան էկրցաւ բերել Հ. Ց. Դաշնակցութեան ընկերները։

Այդ ընդհանուր ժողովին մէջ ճառախօսողներն, յամենքն ալ առհասարակ կ'ուզեն դաշնակցութեան վերագրել ամեն բան, իրենք բան են, իրենք իւ ճահ են, իրենք երկնած են իրենք գործադրած են, վերջապէս իրենք և դարձեալ իրենք։

Ենթադրենք պահ մը որ իրենք բրած են ամեն բան, բայց համեստութիւն, ինքնաճանաչութիւնն ու ինքնագիտակցութիւնն ներելի կ'համարէ՞ն այդ տեսակ յոխորտանքներ, և էհ՞ որ իրական գործադիրն են որ լսելի ու ճշդիկ անխօս եղած են միշտ և ասելոյդ խօսքերն վտանգաւոր համարած։

Այժմն լաւ բան դաշնակցականներէն խորհած ու բրած են, իսկ ինչ որ ազիտարեր է եղած հայ ժողովուրդին, անոր վրայէն ապրգած ու անցած են, և ո՞չ իսկ յիշատակութիւն մը ընելով Թրքահայատանի հարիւր հազարաւոր զոհերուն մասին։

Մենք հոս նպատակ չունինք քննադատելու դաշնակցութեան գործելակերպը, այդ խնդիրն չատ բարդ է և անժամանակ, բայց չենք կրնար անդրադարձ անցնիլ այդ Ցրդ ընդհ. ժողովին մէջ ատենաբաններուն ասկրդ գոհատականներուն, որոնք անառարկ ու ապաժամ կ'գանենք և իրական գործիչներու անպատշաճ։

Իսկ Երեւանի հանրապետութեան նախագահ Գ. Խատիսեանի խօսքերէն ասկրդ անոր այդ ժողովին մասնակցելն իսկ անյարմար։ Գ. Խատիսեան իր այս արարքով անգամ մըն ալ ցոյց տուաւ իր անվարձողութիւնն ու անկեւտանգիտութիւնը։

Կրնայ ինք դաշնակցական ընկեր մը ըլլալ, բայց այն վայրկեանէն որ հանրապետութեան մը նախագահ ընտրուած է, այլեւս իրեն համար փակուած պէտք էր ոնգատուիր դաշնակցական ժողովոյ գուռներն և ինք իր չէզոք բարձրութեան վրայ պէտք էր մնար, իբրեւ անկողմնակալ նախագահ մը։

Սակայն Երեւանի հանրապետութեան նախագահն այս չընդունէ գատ նոյն իսկ նորանոր հրահանգներ ու հրամաններ կ'տպաւէ իր կուսակցութենէն և ամամայ մեզի յիշեցնել կուսաց Սայիտ Հալիմ ու Թալէաթը, որոնք աերութեան վարչապետերն ըլլալով հանդերձ չէին դիտներ ներկայ ելլել իթթիհատի նախագերուն և այդ ժողովներուն մէջ վճռել պետութեան ճակատագիրը։

Ինդրենք ինչ տարբերութիւն կայ այդ Թուրք կուսակցամոլներուն և Խատիսեանի արարքին մէջ։ Միթէ Բուանդարէ, Լօյտ Ճորճ, Քլեմանսօ և ուրիշներ իրենց հրահանգներն, իրենց կուսակցութիւններէն կ'ընդունին, չմոռնալով հոս չեշտել թէ՝ անոնց կուսակցութիւններուն և մեր Դաշնակցական կուսակցութեան միջև վիհ մը կայ, նկատելով որ անոնք զուտ քաղաքական կուսակցութիւններ են, մինչդեռ մերինը յեղափոխութենէ չէ մերկացած, և նոյն իսկ եթէ մերկացած ըլլար, եթէ իր կուսակցութենէն անհատներ այսօր կառավարութեան գլխն իրենց ափին մէջ կունենան, ներելի չէ այդ պաշտօնատարներուն, նախարար թէ նախագահ, ներկայ պահուելու իրենց կուսակցութեան ընդհանուր ժողովին, անոր մէջ խօսք առնելու և հրահանգներ սպասելու։

Գ. Խատիսեան այս պարագային ևս ցոյց տուաւ թէ՝ ինք իր գիրքին ու կացութեան մարդը չէ և արքան ալ ուզեն գովել և բարձրացնել զինք, իր մեծաւորական կարողութեան սահմանացոյցը ու իր քաղաքական մարդու արժանիքը ահա ցոյց տուաւ իր առած սխալ քայլովք, ինք և իր նախարար բոլոր ընկերները։

Եւ թո՛ղ չսրամտին մեր բարեկամներն, երբ Երեւանեան հանրապետութիւնը Դաշնակցութեան հրկիրը կ'անուանենք հայութեան աւելորդ մասը։

Իսկ գտնելով եղած բանախօս լինելնիս, ցաւօք գիտցինք, որ անոնք քան ալ սկիզբէն մինչև վերջ մեծխօսութեան գլուխ—գործոցներ եղած են և ամեն կերպով կուզան հաստատել թէ միշտ նոյն մնացած են և միշտ նոյնն պիտի մնան, որովհետև անոնց չարքերուն մէջ մտաստեւտումի նման բան մը եղած է ամեն բան իրենց վերագրել և «Հայ ժողովուրդի վարիչը» անուանել իրենց կուսակցութիւնը։

Թէ իրականութեան մէջ ի՛նչ պիտի ըլլար հայ ժողովուրդը, եթէ իւօք ազնիւ վարիչն եղած բլլալին, աւելորդ է անդրադառնալը։

Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը կրնայ ունեցած ըլլալ և ունի կատարած լաւ գործեր, բայց սխալներ ևս ունեցած է և այդ սխալները ընդունելուն մէջ պիտի կայանար իր մեծութիւնն ու փառքը։

Հ. Ց. Դաշնակցութիւնն հայ ժողովուրդին մէջ ազատօրէն ծանօթանալէն իվեր միշտ մեւնոյն սխալն գործած է մեծամասնել և հրապարակաւ ընել ըսածն ու ընելիքը, այս հրապարակային ինքնագովութիւններն վնասակար եղած են իրենց և զէնք մատակարարած իրենց թշնամի այլակրօններուն, սակայն չեն սթափած և անոնք այսօր մեւնոյն սխալներուն մէջ կ'իյնան իրենց պաշտօնական Թ. Ընդհ. ժողովին մէջ յոխորտալ քան մանրամասնելով հայ ժողովուրդի հաշուր իրական և անիրական, գործարարական ասպմի ու մասնագիտին ևնակատութեանց մէջ միայն գոյութիւն ունեցող կարգ մը արարքներ և ապագայ ընելիքներն։

Միթէ լաւագոյն չէ՞ր ըլլար այդ նիւանն գանգատ ընել, անշուշտ գործել, գործիներն անհանդիստ չընել և բրածն ու ընելիքը իրարու խառնելով երկրագործական չճանաչուիլ։

Միշտ նոյնն մնալ ներելի չէ հայկական կեանքի ներկայ իրականութեան մէջ անոնք որ կ'կարծեն թէ՝ հասան դիւանագէտներ ունինք չարաչար կ'սխալին, խակ ենք և խակ պիտի մնանք միթէ այս ընթացքով ընթանանք։

Հ. Մ.

ԱՆՑԵԼՔԸՆ ԱՌՋ

Ամեն արտասահման ուսանող պաշտօն ու գործ իր մտահոգութենէ գատանիքներն ու ճարպիկութիւններն ունի, որոնցմէ մեկոյն ակնատես հայ գրչի մը որ առաջ և չափով ուշադիր անոր վրայէն անտես ան չընել։

Իսմիրլեանէ գատու ծանօթ հայ տատմանագործի մը դիմել ատիպատած էի, կ'անգի կարգ մը փորձանքներէն մեկն ինքնաշարժ կառքով մը գիւղերն ման գալ։ Ակռայի ցաւ մը կ'սպասնար զիս տանչել և պէտք էր տալ այնպիսի ատամոր կարուածքներ, որ նոյնիսկ պիտի հարկադրէր ինծի հայելիս մէջ չնայիլ գոյն կտրելու փափաքէն չգանուելու համար։

Ակռայի ցաւ անհնա՞ծ էք երբէք, այդ ցաւը կիանքի սթոյն թէ ամենաանտանելին, որովհետև քանի մը սերունդ ուրիշ անպատեհութիւն ներ ալ կ'բերէ իր փոքրիկութեան հակառակ, չես կրնար քնանալ, չես կրնար ուտել, չես կրնար չարի իսկ խմել...

Վերջապէս պէտքում էր անոր գարմանն փնտռելու։ Քաշերս ափամոյ ուղեցի բանեկամ ատամնաբոյժի պարծատեղին, գժգոհ ինքնիրմէս, պրծած ամէն բանէ, որոնգնալու պատրաստակամութեամբ մը ամենաջջին սթոյլ մը առջեւ և գոյ պինդ, ինչչէս միշտ, չափազանց ժպտուն, կատակելու արամադիր, խղճալու պատրաստակամ և անթիւրի քաղաքավարութեամբ մը, ինչպէս միշտ։

— Տօքթէօր, բան կոխելէդ ետք և գէշ ատամդ ատած չեղար մը, սա ակռա քաշէ, ազատուիմ, բայց ահա քեզի առաջուց կ'յայտարարեմ որ ցաւ կամ չցաւ, թէկուզ փրծով պիտի թէ՝ ակռայ հանելու մէջ ճարպիկ ես, որշած եմ պատալ, և պատալով գիշեր լուծել թէ ակռէս և թէ՝ քեզմէ՝ որ պիտի գրկես գիս անարմէ։

— Ուրեմն, ըսաւ, ես ալ քանի որ նոյնիսկ ցաւ չեմ գար, պիտի պատասխոս տայ չսիտի հանած առնես, չսիտի հաստատ թէ իրապէս ցաւագին, քանի որ այդպէս ձախող մտադրութիւն ու պղտոռիմ մը ունիս։

Ակռաս գոյն, գրաւ թմրեցուցիչ դեղերն և իրեն նման փայլուն, կլոր գործիք մը առած ժամացոյց ինծի և ըսաւ որ նախ ակռայիս լինարիչը քիչիկ մը պէտք է հեռացնէ և ակռաս իր գործին։

Գործիքը նա քաշեց և երբ կ'պատրաստուէի ջրով բերանս ցօղել, զգայի բան, ակռան չկլէս և մատը բերանս թխմելով՝ ակռաս ձեռքս տուաւ։

Tableau!

Ապուշ կտրած երեսը նայեցայ։

Ակռաս կուշտօրէն խնդալ և ըսել։

— Չպռռա՞ս։

Ձեռքը սեղմեցի, բերանս հագեցաւ լաւագի և գլխիկ վախցայ։

Ծաղր ապկի խաղացած էր բայց դժբաղդաբար կամ բարեբաղդաբար առնելիքն ըլլայ ալ չէի կրնար ըսել... և կ'սթափեցիմ պահուս մը մրմռալու քիթս տակէն...

ՆՈ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Կիրակի Ամերիկեան Ե. Ք. Միութեան կեդրոնատեղի, նախկին Քրիստոլի սրահին մէջ տեղւոյն Հ. Ռամկ. Կուսակցութեան հրաւէրով, բանախօսութ նոյն կուսակցութեան Եգիպտոսի կեդրոնի անդամներէն, Պ. Վ. Մալէզեան։

Հաւաքավայրը լեցուն էր Իզմիրի մտաւորական ու առևտրական դասերուն լաւագոյն ներկայացուցիչներով։

Նախ խօսք առաւ տեղւոյն Հ. Ք. Ակումբին նախագահ Տօքթ. Լիմֆիէճեան ու ծանրացաւ էզքզութեան պատճառներէն գալու անհրաժեշտութեան վրայ։

Ըսաւ որ բաւ, ի պին միլիոնաւոր սիրելիներու մաքառ արիւնին տիրացած ենք ազգային անկախ և ինքնավար Տունի մը, մեզ վերապրողներուս համար գատաճանութեան համագոր վատութիւն պիտի բլլար կրաւորական դիրք մը բռնել այդ նուիրական Տան կառուցման ընթացքին։

Ասպա թիմ հրատիրից օրուան բանախօս Պ. Մալէզեանը։

Գլխակոր խիստ գեղեցիկ ու պրակտիկ ճով մը՝ որ էն դիւթանքը եկեղեցիի մեջ իր հմայքով ունկնդիրները մէկ համարատուութիւնը բրաւ, այն գլուխանապետական ձեռնարկներուն զոր հայ գաղթի մեծ ախոյեան և Ազգ. Պատուիրակութեան արժանաւոր նախագահ Գօդոս Նուպար այնքան ձիւ ընդհատօրէն կատարած է ևւրոպական մէկէ աւելի արտաքին գործոց նախարարութիւններու մօտ։

Թուեց կամաւորական գունդերու կազմութեան համար պատրաստութեան կողմէ նախաձեռնարար թափուած ճիգերը և կատարուած պաշտօնական քանակցութիւնները։

Պարզեց թէ ինչպէս և ինչ պարագաներու տակ չհիանալ հայ պատրաստութիւնը հռչակեց Միացեալ և Անկախ Հայաստանը։

Մեզ համար խիստ հետաքրքրական տղրիւրէ մը բղխող նոտակ վտակը թըղթով, չհշտեց կարելի եղածին չափ արագ եւ հոգ կարտաններով հիւրերուն մէջ յարգելի գործիչը ամփոփ մէկ համարատուութիւնը բրաւ, այն գլուխանապետական ձեռնարկներուն զոր հայ գաղթի մեծ ախոյեան և Ազգ. Պատուիրակութեան արժանաւոր նախագահ Գօդոս Նուպար այնքան ճիշտ կատարած է ևւրոպական մէկէ աւելի արտաքին գործոց նախարարութիւններու մօտ։

Թուեց կամաւորական գունդերու կազմութեան համար պատրաստութեան կողմէ նախաձեռնարար թափուած ճիգերը և կատարուած պաշտօնական քանակցութիւնները։

Պարզեց թէ ինչպէս և ինչ պարագաներու տակ չհիանալ հայ պատրաստութիւնը հռչակեց Միացեալ և Անկախ Հայաստանը։

Մեզ համար խիստ հետաքրքրական տղրիւրէ մը բղխող նոտակ վտակը թըղթով, չհշտեց կարելի եղածին չափ արագ եւ հոգ կարտաններով հիւրերուն մէջ ե

ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ ՄԸ

ՈՒՂՂՅԱԼ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԹԱՏԵՐԱԳԻՐ Պ. ՇԻՐՎԱՆԶԱԴԷՅԻՆ

ՏԵՂԻՈՅՍ ՀԵԼԼԷՆ ՄԱՍԼՈՑ ՏՆՕՐԷՆԷՆ

Մեծարժէք Պարո՛ն,

Երէկ կէսօրէ հաք բարեբաղդութիւնն ունեցայ հանդիսաւոր ընդունելու ձեր գեղեցիկ ու տպաւորիչ մէկ նեռկայացումին։ Կ՚ուզեմ խորին յարգանքներս յայտնել ձեզ հանդէպ, և այս առիթով չնորհակալ ըլլ՝ Հելլէն մարդասէր ժողովրդին կողմէ, ձեր այն բարեացակամ վերաբերումին համար որով արտայայտուեցանք ի նպաստ Ցուկասատանի։

Հելլէն ազգը կատարելապէս իրաւունք է այն մեծ ջանքերուն որոնցմով բոլոր հայ բանաստեղծները, թատերագիրները, վիպագիրները աշխատած են ձեր մարտիրոսացած ազգին հայրենի վերածնունդին համար՝ չարունակ հարուածելով վայրագ, բարբարոս, և յետամնաց հաս-ըս կած թշնամին, որուն հանդէպ մենք ևս տարբեր բան չենք կրնար ընել, բայց նթէ զգացուելով հետևիլ ձեր մեծ պայքարներուն։

Ինչպէս Ցուկասատանը՝ նոյնպէս Հայաստանի մէջ թատրոնը մեծ եկեղեցի մըն էր, որուն մէջ հաւատացեալները, մարտիրոսները, և կերիները լոյս կը տեսնէին, և կը քաջալերուէին ազատութեան պայքարի մէջտեղ։ Մեզի անծանօթ չէ, ոչ ձեր մեծ բանաստեղծ Զօպանեանը, ոչ՛ ձեր երգահան Զուխաճեանը, և ո՛չ ալ նշանաւորդերասան Ագամեանը։

Բարբարոսութեան խաւարտը բաժնուած, այժմ կը միանան յաղթութեան և ազատութեան արևին տակ։ Ողիմպեան և Արտաշեան ձեռնածատ դագաթներուն վրայ կը ճառագայթէ յոյսը սիրոյ միութեան և հերոսութեան ինչպէս կը պահանջինք մեծ Ցուկասատանի մը գոյութիւնը նմանապէս կը պահանջինք միևնոյն կրակով և ձարտուղ Մեծն Հայաստանի կազմութիւնը։ Պէտք է չնչանք հոս իրողութիւնը հոն արիւնով չգրուած պօետոսի լեռներուն վրայ, ուր յոյներու և հայերու ոսկորները ցրուած բարբարոսութեան մարմնացումին կոզմէ, և ուր յոյներն ու հայեր եղբայրօրէն ու հերոսաբար կը կռուին, այդ պայքարներն ու արիւնները մեր եղբայրակած միութեան կնքումն են։

Կը խնդրեմ, Մեծարոյ պարո՛ն, ընդունեցէք իմ արտագոյ կարգի յարգանքներուս և գգացումս արտայայտութիւնները։

Հելլէն բարձր Յամիսէրութեան
Մամլոյ գիւանի և գրաքննութեան Տնօրէն
ՄԻԽԱՑԷԼ ՌՕՏԱՒ

Ազգային Անցուդարձ

Պաշտօնապէս մեզ կը ծանուցանեն թէ Գօբասէլիօի քահանաներէն Տ. Յակոբ քհնյ. Էօտէմիշի, իսկ Տ. Մեսրոպ քհնյ. Մաղնիսաի հոգևոր հովիւ անուանուած են Տ. Խաչատուր քհյ. Քէօսէեան Մաղնիսաի նախորդ հովիւ, Պօլիս պիտի երթայ լենզինքը Պատրիարքարանի տեսամաղութեան ներքև դնելու համար։

— Գօբասէլիօի առաջնորդ հոգևոր հովիւ կարգուած է Տ. Խորէն քհյ. Տուչաքճեան։

— Անգլիական տեղւոյս բարձր գօմիսէրութեան օգնական Մ. Վէտվա առջի օր Տեղապահ Չօր այցելելով երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է ազգային կարգ մը խնդիրներու շուրջ։

— Բանասիրական ուխտարին մէջ Ձանօր Տ. Տղտատ եպս. Գալեան Իզմիր գտնուելուն առիթով ձեռնարկած է վ. Մահփոյնոս եկեղեցւոյ ձեռագիրներուն գիտական եղանակաւ ցուցակագրութեան։

— Գէորգ Ցուխաճեանի պատկառելի հօր՝ Տ. Յակոբ Ցուխաճեանի մահուան առթիւ, իր եղբայր Հայաստանի որբերուն հանգանակութիւն մը կատարուելով հասարակած է 30.5 ոսկի, որ յանձնուած է Տեղապահ հօր։

Ազգկանը որբանոցի վարչութիւնը չնորհակալագրութեամբ ստացած է Տեղապահ հոր ձեռամբ 3 մամ. ոսկի երիցուհի Տէր Ալասանեանի մահուան առթիւ։ (Գ. Ի.)

Մեկնումի

Պ. և Տ. Տ. Յովսէփեան իրենց ազգկան Օր. Մարթօնի հետ մեկնած են դէպի Պոլիս։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՔ ԱԶԳ. ԿԵՆԴ. ՈՐԲԱՆՈՑԻ

Վարչական Յորհուրդս ստացած է հետևեալ նուիրատուութիւնները որոնց համար հրապարակաւ կը յայտնէ իր խորին չնորհակալիքը։

Ընդհ. գումար եօթ հազար

Մ. և Գ. Պերկամալի	լ.ս. 75
Հայկ Ալթմարեան	25
Մատաւր Քէրէսթէճեան	25
Սիմոն Յակոբեան	25
Օհան Քուլտմհեան	25
Սղիտարեան և Կիւրինեան	25
Ցուբէյ-Օքսորտ ամսական	
Մ. Մաթէոսեան	1
Հ. Համբարեան	1
Օքսորտ ամսական	
Լիւտն Գասիչեան	1
Սեպտեմբեր ամսական	
Տքթ. Ա. Միրաքեան	5
Եպ. Թորոսեան	0.50
Հոկտեմբեր ամսական	
Պապեան, Էլմասեան	4
Ադամ Գէրպէրեան	4
Հմայեակ Քէչէճեան	3
Ցարութիւն Մխիթարեան	3
Մինրան Պատտըճեան	3
Ելլոյճ Ցարէճեան	3
Աբրահամ Քէչիչեան	3
Ժորճի Աճեմեան	2
Գ. Ճէլէպեան և ընկ.	2
Ց. Հ. Ադամեան	2
Սարգիս Աւագեան	1
Պարճասական նուէրներ	
Սիմոն Ցահինեան	1
Մինրան Մինրանեան	5
	244.50

Ի պիտոյ Ազգ. կեդր. Որբանոցի Վարչական Յորհրդոյ

Վ. Գանյապեխ *Կ. ՏԻԼՊԻՐ*

Տեղական Լուրեր

ՅԱՐԴ ապահովագրական նամակներու մէջ արտօնուած էր դահուիլ նաև մինչև 20 ոսկիի գումար մը։ Տեղւոյս օսմանեան թղթատարական տնօրէնութիւնը ներքին գործոց նախարարութենէն պահանջած է որ այդ գումարը օրինաւորապէս բարձրացուի 50 ոսկիի։ Ներքին գործոց նախարարութենէն տակաւին չէ պատասխանուած այդ պարագային պիտի տեղեկացնեն հանրութեան։

ՄԱՂՆԻՍԱՑԻ և Իզմիրի միջև հաստատուած է ինքնաշարժ կառքերու ապահովութիւն մը։ Այդ ապահովութիւնը պիտի կատարուի Պուրնովայէն սկսող պողոտայի վրայէն, որ չինուած է պատերազմին մէջ։

ՀԱՆՐԱՑԻՆ առաջնորդութեան տնօրէնութիւնը հետևելը կը ծանուցանէ։

Վերջին 24 ժամուան ընթացքին Իզմիրի մէջ պատահած են ծաղկի հօթը դէպք, որոնցմէ վեցը մահացու։

Գորտէլիօի մէջ ծաղիկի երկու դէպք Վուրլայի մէջ ժանտախտի դէպք մը, Սէօքէի մէջ թիֆիւսի դէպք մը։

ՔԱՂԱՔԻՄ հրապարակը բերուած է Իզմիրէն մեծաքանակ թուղթ։ Այս պատճառաւ Նապլիի թուղթը (Ալաչէհիր ի ճամբայ եկած) զգալի անկում մը ունեցած են։

ԱՆՑՆԱԼ ՕՐՈՒԱՆ փոքրիկ պատերազմի առթիւ, իր նպաստ Հայաստանի որբերուն հանգանակութիւն մը կատարուելով հասարակած է 30.5 ոսկի, որ յանձնուած է Տեղապահ հոր։

Ազգկանը որբանոցի վարչութիւնը չնորհակալագրութեամբ ստացած է Տեղապահ հոր ձեռամբ 3 մամ. ոսկի երիցուհի Տէր Ալասանեանի մահուան առթիւ։ (Գ. Ի.)

Մեկնումի

Պ. և Տ. Տ. Յովսէփեան իրենց ազգկան Օր. Մարթօնի հետ մեկնած են դէպի Պոլիս։

ՀԱՆՆ Նոր-Ջոլֆայի բնակիչներէն մէկուն պատկանող ախտաստանած ոչխարները, քանի մը տարուելով նետուած է Զայրի եղերքին վրայ և գեղը և ոչխար մասերը չափազանց ուռած էին։

ՑՈՒՆԱՑ Մետրոպոլիտա Գեր. Մրբ. Եպիսկոպոսը ալեկոծութեան ատած է Բարերը Դամիանը Պ. Աթերթասեանը, ինչպէս նաև ուսուցական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Քալմիքօֆին։

ՄԱՂՆԻՍԱՅԻ մէջ պանդոկի մը մատնէն հրդեհ ծագելով ամբողջովին այրած է այդ պանդոկը։

Տօք. Գ. Օ. Գալուստեան
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՆ

Րհշիտիէ փողոց թիւ 46
ԻԶՄԻՐ

ՄԵՐ ԳՕՐՏԷԼԻՕԻ
ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

«Ա. Մաժուլ» ունենալ փափաքողք պիտի կրնան այսուհետև գայն գտնել թահմիլ Պ. Մարկարի մօտ։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՔ
ՔՈՔՆՕՔՈՒԼՕ
ԶՄԵՌՈՒԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԱՂԸ

ՄԵՏԱՔՍԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԲՐԴԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՕՐՆ Է

ՄԵԾ ԺԱՄԱՆԳ

ՊՕՆԷՖ-ԸՐԵՒ ՃԻՒՂԻՆ

Մօտերս

ԳԼԽԱՐԿՆԵՐ. ՄԱՆԹՕՆ-Ր. ՖՈՒՐՈՒՐՆԵՐ

ՎԵՐՋԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

19 Նոյեմբեր 1919

ՀԱՅՈՑ ՃԱՇԱՍԵՂԱՆԸ

«Մանչեսթէր Կարտիըն» կը ծանուցանէ որ մեծ ճաշկերոյթ մը տրուած է Ֆոտոսի Հայոց կողմէ՝ որուն նախագահած են՝ Լօրտ Կրուտըրն և Լօրտ Պրըյս, ինչպէս նաև Անգլիական ազնուական դասակարգէն անդամներ հոն ներկայ գտնուած են։

ԻԶՄԻՐԻ ՄԱՍԻՆ

Իզմիրի խնդիրն նպաստաւոր հանգամանք մը ստացած է ի նպաստ հելլէն կառավարութեան։ Համաձայն ամէն մարդու իր վճռակամութիւնը յայտնած է հելլէն կառավարութեան։

ՀԵԼԼԷՆ ԹՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Աթէնքէ կը տեղեկացնեն թէ՝ Հելլէն հրեսփ. ժողովի նախագահը մինչև երէկ Աթէնքի մէջ 115 իրեսփոխաններու տեսակցութիւնն կը տնտեսէր։ Ասչիպազոսի և Կրէտէի երեսփոխաններուն գործն կ՚ըսուէր հրեսփ. ժողովի դէմ – նախագահութեան կողմէ հետապնդուած կը կանչուին բոլոր անոնք։

ԹԵԼԷՖՕՆՈՎ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բարիզէն կը հետագրեն թէ Ցունաստէ հոր Իտալական կառավարութենէն ալ պիտի մտանակցի միջազգային թելեֆոնի միութեան։

ՁԷՁՈՒՌ ԳՕՏԻ

Համաձայնական պետութեանց կողմէ կալուած յանձնախումբը ապր. Թուրք չարժուամի և հելլէններէ զրաւուած հողերուն մէջև որոշած չէզոք գոտիէն անդին չանցնելու հարցերու խորհրդաժողովները վերջացուած է։

ԹՈՒՐՔ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

– Թուրք վարչապետի յայտարարութեան համաձայն համաժողովին մասնակցելու Թուրք պատուիրակները երեսփոխանական ժողովի բացումէն յետոյ պիտի որոշուին։

ՀՌՈՄԻ ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԸ

Հռոմէ կը տեղեկացնեն որ վերջերս Եմմանուէլ Թագաւորը ունկնդրութեան ընդունած է Անգլ. նոր դեսպանը։

ՊՈՒԽԱՐԱՅԻ ԷՄԻՐԸ

Պուխարայի Էմիրը Զօր. Տէնիքինի ներկայացուցիչներ դրկելով յայտարարած է որ եթէ Թուրքաստանի մէջ պոլշևիքներու գէմ զինուորական չարժուածի մը սկսի, պէտք եղած ամէն օգնութիւնը պիտի ընծայէ իրեն։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՐՑԸ

Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Մ. Բիշոնի և անգլիական արտաքին գործոց նախարարութեան միջև Թուրքիոյ հարցի մասին բանակցութիւններ կը կատարուին։

ՀԻՆԳԵՐՈՒԻ ԺՈՂՈՎԸ

Հինգերու ժողովի Իզմիրի զէպերը պարունակող յայտարարութիւնը կ՚ընդունէ, որ քննութենէն վերջ Մ. Վէնիզէլոսի պիտի զրկէ նոր յայտարարութիւն մը, որով Փոքր – Ասիոյ մէջ զինուորական գրաւման մասին պէտք եղած հրահանգները պիտի պարունակէ։

ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Հատուկ ոյնիսկ ատենի իմ ար անհատներուն ապատուած՝ տիեզերահռչակ ՋԷՆԻՔ *ժամագոյցները:*

Կը ծախուին՝

ՎԱՇԱՆ ԶՄԻՒՐՆԱԿԷՍԵԱՆԻ

վաճառատունը ի Զմիւռնիա Պէհէնթէճ, թիւ 13 — 15:

Ընդհանուր ներկայացուցիչ Իտալիոյ, Գոնիայի, Պրուսայի, Ասանայի հանհանգիստներուն եւ Արշիպելագոսի կղզիոյ:

Կը ծախուին նաեւ ամեն տեսակ ժամագործներուն իւղ:

GLAXO FOOD

Կովու կաթ փոշիա արհեստական ձեւերու

հիւանդկախեներու

ապաքինողներու

Ընդունուած մեծ Բրիտանիոյ հիւանդանոցներուն մէջ:

Ընդհանուր Մթերանոց.—

ՏՐՕԿԸՐԻ ՍԱՆԹՐԱԼ ՏՕՐԻԱՆ ԼԹԴ.

ՊՕՂՈՍ ԿԱԿԱԶԵԱՆ

ՆԸՆԱՆԱԳԻՐ (ԱՆԳԼԻԱ)

Ամէն տեսակ լերկոներով և ֆայներով

Նաև ապակիներու վրայ

Վարպետներս մեր վարպետը տարբրութենէ հասած քարտեր գործ ակատ է, թէ ճաշակաւոր և թէ ժամ պիւեղով գոհացնելու պատրաստ յանձնարարներու Փոխադրով դիմեն Նուսրաթի քառաժ, Պ. Մաթիկեանի տպարան ուր կը գտնուի:

ՏՊԱՐԱՆ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ

ՀԻՄՆԱՒՈՐՈՒԱԾ ՅՕԳԻՆ

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպագրուին գրքեր, գրքոյկներ, տետրակներ, յայտարարութիւններ, դարձուածներ, տարեկան հրաւիրագիրներ զեկուցատոմսեր ու ժամադրներ եւն.

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին նամակագրութիւններ, պահարաններ, հաշուեցուցակներ, ընկալագրեր, վիճակագրեր եւ ամեն տեսակ տպագրական գործեր:

ՏՊԱՐԱՆԻՍ մէջ կը տպուին տեղեկագիրներ, երեկոյներու նամակ-հրաւիրագրեր տոմսակներ եւ վերջապէս տպագրական արհեստին վերաբերեալ ամեն տեսակ գործեր:

Ամեն լեզուէ՝ ՀԱՅԵՐԷՆ, ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԵՐԷՆ, ՅՈՒՆԱՐԷՆ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ

ՏԵՍԱԿՆԵՒՈՒ ՊԷՏՊԻՈՒՔԻՆ

ԱՐԲԱՆ ՏՕՍԱՆ ԴՈՍԹՆԵՐՈՎ

Մեծաւոր եւ խնամեալ գործ օրուան պիներու վրայ

Տպարանս բաց է առաւօտէ մինչեւ կէս գիշեր հնդրաւիրներու համար

ՎՃԱՐՄՈՒՆՔ ԿԱՆԽԻԿ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԱՆ

Պ.

Յարմիս ունինք ձեզ ծանուցանելու թէ, մենք գործակալ կարգուած ենք տեղւոյս հրատարակին վրայ՝

ՁԽՆՔ

ինքնաշարժ կառքերու բնդհ. բնկերութեան, իր հրամանին տակ գործելով և ի վճակի ենք կատարել մեզի ուղղուած ամէն յանձնարարութիւնք՝ փոխադրող – կառքերու, ամէն կարգի ինքնաշարժերու, մակոյկներու, երկրագործական մեքենաներու եւն.

Հիացյս ըլլալով որ, մեզ պիտի պատուէք ձեր յանձնարարութիւններով, համեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստին,

ՈՐԴԻՔ ՋԱՆԱՐՏԻ. ԼԱՆՏԻ

ԱԳԵՆՏԱՐԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ՝

Լօթալ Հօնիչհէր, Մարիթիմա Իթալիանայի գրասենեակներէն:

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կրակի դէմ.—

NATIONAL UNION SOCIETY LTD. LONDON

CENTRAL INSURANCE CO. LTD. LONDON

Ծովային.—

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY LTD. LIVERPOOL

Դիմել մանրամասնութեանց համար.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

Լ.ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

ԹԷՈՏՈՐՈՍ ԲԱԽՆՈՒՏՈՍ

ՋՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԲԱՂՆԻՔՆԵՐ

Ջրաբուժութիւնը մարթը կը մաքրէ, արտաշնչութիւնը կ՝ զիւրացնէ արեան շրջանը կը վերթափոխէ և մարմնոյն անդամալոյծ մասերուն ոյժ և առողջութիւն կը պարգևէ:

Լողանք ծծմբային } իւրմանիվամբ հր.
» պարզ }

տաք ու պաղատուչը կիներու և այրերու համար առողջութիւն է:

Բէյհեքէ Ճաուէսի նոր վառած գէմ գլխաւոր փողոց թիւ 18-32:

Հազար ֆրանք տուժելու պատրաստ է, եթէ հաստատել յաջողին թէ ինծմակար է առողջութեան համար տուչը:

ՕՆՆԻԿ Կ. ԹԱՂԷՈՍԵԱՆ

Մանաֆեար, Ոսմանիէ

ՅԱՆՁՆ Կ'ԱՌՆԷ

Ա.— Անկլօ—Սաքսոն գրութեամբ վկայ ամառան մէջ ուսուցանել ֆրանսերէն խօսակցութիւն:

Բ.— Երեք ամառան մէջ ֆրանսերէն տեսութական թղթակցութիւն:

Կը խմբագրէ հայերէն և ֆրանսերէն նամակներ և խնդրագրեր:

Կը կատարէ գրասէր փոխադարձ հարազատ թարգմանութիւններ հայ. ֆրանս. և թրք. լեզուներով:

Հասցէ, Այա Եօրկի թաղ, Տիլպէր փողոց թիւ 18:

Գտնել Աճապարեցիք

ՄԾՐԿՔՆԹԱՊԻ

ԼՔՓՈՒՔՈՒՄ

Անկլօ - Սաքսոն

ԿՐԹԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՄԵՆՔ

Անկլօ սաքսոն բարոյագէտին, ինչպէս մեր շատ մը պիտակիչ շրջանակներու համարումին մէջ դասով խաղալը ծուղակալանութիւն է, անձնասպանութիւն է: դատաճանութիւն է հանդէպ իր սերունդներուն, վատ օրինակ հանդիսանալ է իր ազգակիցներուն, գողութիւն է և բացարձակ անբարոյութիւն:

Անկլօ Սաքսոն հոգեկան բարոյապէտին աւերք հռչակած խաղերը բաց օդի մէջ մանկական, պատանեկան, երիտասարդական եռանդուն խաղերն են:

Դիտուած է որ որքան մանուկը կամ պատանին խաղան, ոչ մէկ վատ խորհուրդ, ոչ մէկ կասկածելի ղպացում, ոչ մէկ զազիր արարքի գաղափար չի ծնիր իր գլուխը անոր մէջքին կամ արեան մէջ:

Խաղին մէջ աւերք է մանուկը, աւերք է պատանին, աւերք է երիտասարդը:

Դիտուած է նաև որ որքան տանն մանուկն ու պատանին չանձնուած են ո և է խաղի, անանց մաքէն իսկ չի անցներ ուտել կամ խմել, խաղացող տղան որկրամոլ չի կրնար ըլլալ և հետեւաբար գերծ կը մնայ շատակերութեան տաճած անհանգստութիւններէն, իանգստութիւններէն և հիւանդութիւններէն:

Դիտուած է որ երկու սեռէ տղայոց և պատանիներու մարմինը, միտքն ու սիրտը ուժգնօրէն ցնծալ և անպարմանելիօրէն փայլփլալ հեչտասիրական անկումներու տեղի կուտան երբ զայրած կամ արկիւռած են խաղալէ:

Դիտուած է որ մեր ակնարկած աւերիչ ոչնակութիւնները տհաճութիչ համեմատութիւններ տուած են այն ցեղերուն մէջ որոնց պատանիներուն և երիտասարդներուն համար խաղալը տմօթ կամ տղայութիւն կը համարուի:

Անդամութեամբ մարզկային մարմնին մէջ մթերուած ուժերը հակամէտ են ծախսուելու, մխուելու և անհետ կրնան մնալ մեզ տրքան տան որ չգործածենք զանոնք ֆիզիքական իչ ինչ նպատակաւոր կամ անվնաս գործունէութիւններու մէջ:

Այդ մթերեալ ուժերը գործածելու համար ընկալեալ ոչնակութիւններն են որ այնքան մեծ տարբերութիւն մը, այնքան լայն վիհ մը կը բանան անկլօ-սաքսոն և հայ երկու տնէ պատանութեան և երիտասարդութեան մէջ:

Անկլօ-սաքսոն պիտակիչ պատանին ու երիտասարդը բացօդի տակ, անմիջ կրթովի և կազդուրիչ խաղերու, մրցանարու սրօրինակներու մէջ սովորած են վատնել իրենց ֆիզիքական ու բարոյական մթերեալ ուժերը:

Վազելէն մրցելէն յոգնարեկ օրւան մը պարզեւած խաղաղ հրեշտակային քունէն ետք, անկլօ-սաքսոն պարմանին կամ պարմանուհին կարթննան ամէն օր ֆիզիքական ու բարոյական յարաճուն կորովով և իմաստական յառելիալ ճկնութիւնով և պայծառութեամբ:

Մեր մէջ խիստ սխալ է պատկերը:

Մօրը տարաժամ մահուամբ կամ կարուած ու ժխտարամարս կերակուրներով անանիլ հարկադրուած մատաղ օրթի մը կարելի է նմանցնել մեր պատանութիւնն ու երիտասարդութիւն:

Սահմանքան, ապիկներու օրքան ցաւագին խոտորումներ, օրքան ձևնորինութիւն, օրքան ինհարութիւն և ինչ տպաժամ մահ որ ճակատագրօրէն կապած մայրական կաթէն վա-

ղաժամօրէն կտրուած անբաղդ օրթուկին, բարոյական, իմացական և մանաւանդ ֆիզիքական նոյնքան և սիսոսալի հետեւանքներ կ՝սպասեն խաղէն կտրուած, խաղէն ուծացած, խաղէն օտարացած հայ երկու սեռէ պատանութեան ու երիտասարդութեան:

Անոնք կանխատեսապատուած են անպայման երթալ և սրճարաններու, գարեջրատուններու տպտպ մթնոլորտին մէջ, կինեատուներու թունաւից բաժանները պարպելով, կամ անբարոյութեան ու վարակումի հանրային կեդրոններու մէջ վատնելու իրենց ֆիզիքական ուժերը:

Թոյլ տրուի ինձ հին և նոր երկու հեղինակաւոր վճիռներ մէջբերել հատատող այն օրհնեալ դերը՝ զոր մարզանքները խաղերն ու սթօրթները ի վիճակի են խաղալ նիհարագրի կազմութեան գործին մէջ:

Իր « Հանրապետութիւն » անուն երկրին մէջ Պլատոն հետեւեալը կը գրէ. «Մարմնական մարզանքներու միջոցաւ երիտասարդները չանադիր պիտի ըլլան զարգացնելու իրենց բարոյական ոյժը:»

(Շարունակելի)